

[Health in Bedrijf 3/2009, rubriek De Test]

Tekst Daniëlle Kraft

Training Bedrijfs hulpverlening 'Dit is dus multitasking'

“Ik dacht altijd: als er brand uitbreekt, moet je blussen. Nu weet ik beter. Je moet eerst nagaan om wat voor brand het gaat en wat de omstandigheden zijn. Nooit zomaar een deur opengooien bijvoorbeeld, want voor je het weet ben je geblakerd. En altijd eerst de apparatuur controleren. Een brandblusser is zó snel leeg!” Jacqueline Rensen, juridisch incassomedewerkster van Mens en Werk Verzekeringen van Achmea in Zoetermeer – bij klanten beter bekend onder de naam Colland – volgde begin april dit jaar de basis cursus Bedrijfs hulpverlening (BHV). “Pittig, maar vooral ontzettend leuk en leerzaam.”

“Ik ben iemand die niet hulpeloos aan de zijlijn wil toekijken, als er iets gebeurt. Ik wil handelen. Helpen. Daarom heb ik me als BHV'er aangemeld. Dat deed ik twee jaar geleden al, maar mijn leidinggevende gaf toen geen toestemming. Het was te druk op de afdeling. Ik deed op dat moment een studie en dan ook nog Bedrijfs hulpverlening erbij, dat zou betekenen dat ik te veel afwezig was. Ik begreep dat ook wel; met de BHV-opleiding, de oefeningen en de opfriscursussen ben je per jaar toch al gauw vijf, zes dagen weg. Plus dat ik als BHV'er altijd acuut inzetbaar ben. Vorig jaar november – mijn studie was klaar – heb ik me opnieuw opgegeven en toen kon het wel. Na een informatief gesprek met Steffie Chaudron, hoofd BHV van de vestigingen Zoetermeer en De Meern, ben ik ingeschreven voor de basisopleiding. Je wordt er niet voor gekeurd, het gaat vooral om je motivatie. Daarnaast moet je je gemakkelijk kunnen bewegen en stressbestendig zijn. Ik kan gelukkig tegen een beetje bloed, maar dat is geen vereiste. Je kunt als BHV'er ook op andere taken worden ingezet. Als ontruimer of brandblusser bijvoorbeeld, of als opvangregelaar. Het is vooral belangrijk dat we in de groep van elkaar weten wat onze sterke en zwakke punten zijn.

Theorie en praktijk

De basisopleiding BHV duurt twee dagen en heb ik gevolgd bij opleidingsinstituut Ricas, dat onder meer een vestiging in Zoetermeer heeft. De eerste dag was vooral gericht op de theorie en praktische toepassing van EHBO, inclusief reanimatie en toepassing van de defibrillator. Aan het einde van deze dag kregen we een oefening: daar ligt dan een ongevalslachtoffer en wat doe je? We hadden gedurende de dag geleerd hoe belangrijk het is dat je bij het verlenen van eerste hulp eerst goed nadenkt en kijkt, naar het slachtoffer, de oorzaken en de omstandigheden. Het reanimeren met de defibrillator viel erg mee. Ik zag er in eerste instantie wel tegenop, maar de computerstem wijst je vanzelf de weg.

De tweede opleidingsdag stond in het teken van brandbestrijding en ontruiming. We kregen heel veel kennis en vaardigheden. Ik wist bijvoorbeeld niet dat er zoveel verschillende soorten branden zijn, die elk om een eigen blusmethode vragen. Een brandende prullenbak is dus echt iets anders dan een computer die in brand vliegt. Blussen met water, poeder of schuim, dat luistert allemaal erg nauw.

Na de theorie kwamen de oefeningen. Ricas heeft in Zoetermeer een prachtig oefenterrein, met onder meer een supermarkt, een gevangenis, een café, kantoren, een hotel, een ziekenhuis, een tram en diverse blus- en persluchtbanen. De oefeningen zijn hierdoor zó levensecht. We moesten bijvoorbeeld in het donker het café binnen, er was een beginnend brandje gemeld, maar je begint als cursist dan echt vanuit het niets. Daar sta je dan met je brandblusser. Best spannend, maar vooral ontzettend leerzaam. Qua techniek natuurlijk, maar

ook omdat we aan den lijve ondervonden hoe belangrijk inzicht, overzicht en communicatie zijn om te voorkomen dat je je onbezonnen in een situatie stort die gevaar kan opleveren voor jezelf en anderen. Overigens waren de ervaringsverhalen van de docenten – brandweerlieden – minstens zo indrukwekkend.

Verantwoordelijkheid

Ik ben nu officieel BHV'er, maar ik moet nog wel ervaring opbouwen. Kennis is belangrijk, maar in de praktijk komt het aan op je vaardigheden. Er zijn vier oefeningen per jaar, waarvan één onaangekondigd, en een jaarlijkse opfriscursus. We werken aan de hand van afspraken, protocollen en rampenplannen. En altijd in een koppel; één BHV'er is geen BHV'er. We richten ons daarbij op de aanwijzingen van onze ploegleider, Ben Hulshorst. Als er een melding komt, coördineert Ben de bedrijfshulpverlening in en rond het gebouw, hij stuurt ons aan. Waarbij wij als basis-BHV'ers wel weer de autoriteit hebben om collega's aan te wijzen voor acute bedrijfshulpverlening. Als assistenten, zeg maar. En dan is er ook nog een zogenoemde plotter, die registreert en een verslag bijhoudt.

Als ik 's ochtends bij binnenkomst bij de receptie mijn portofoon pak en mijn extra geautoriseerde badge om doe, voel ik altijd weer een enorme verantwoordelijkheid. Als er een melding komt, is er direct contact tussen alle aanwezige BHV'ers in het gebouw. In de twee BHV-kasten bij de receptie staan onze materialen: de gele BHV-hesjes, de megafoons, zaklantaarns, verbanddozen en afzetlinten. Achter de balie hangt ook een defibrillator. En er ligt permanent een draaiboek klaar. Ploegleider Ben geeft vervolgens de aanwijzingen. Sommigen van ons gaan buiten de zaken regelen, denk aan evacueren en het afzetten van het gebied, opdat politie en ambulances erdoor kunnen, anderen gaan binnen helpen.

De communicatie is cruciaal en vind ik het moeilijkste onderdeel. Er gebeurt bij een ongeval of brand van alles tegelijk. Mensen willen informatie, ze willen vertellen wat ze hebben gezien, er dreigt paniek; er komt ineens ontzettend veel op de BHV'er af. Dit is dus wat ze bedoelen met *multitasking*. Je moet echt zo goed je hoofd erbij houden: inzicht in de situatie krijgen, overzicht houden, prioriteiten stellen en effectief én veilig optreden. Maar dat acute maakt het ook spannend. Het grappige is, dat ik nu overal waar ik kom alert ben. Het wordt een tweede natuur om altijd, ook privé, te letten op risico's en vluchtmogelijkheden. Als ik dozen voor de nooduitgang zie, haal ik ze weg. Dat soort dingen. Als BHV'er ben ik trouwens overal en altijd inzetbaar, niet alleen in het gebouw waar ik werk.

Ik ben nu nog maar een beginneling, ik moet nog veel ervaring opdoen. Misschien dat ik op termijn doorstroom naar de functie van ploegleider. Dat is een aanvullende opleiding van vier dagen. Maar voorlopig eerst maar het veldwerk goed onder de knie krijgen."

[streamer] "Dat acute maakt het ook spannend"

[kader 1]

Waarom BHV?

Werkgevers zijn in het kader van de Arbowet verplicht een vorm van bedrijfshulpverlening op te zetten, bij voorkeur op basis van een Risico Inventarisatie en Evaluatie. De bedrijfshulpverlening verleent eerste hulp bij ongelukken, bestrijdt beginnende branden en organiseert indien nodig een ontruiming/evacuatie. Dit pakket betreft zowel de eigen werknemers als anderen in of rond de werkplek of het bedrijfsgebouw (bezoekers, relaties, leveranciers, etc). In geval van een calamiteit, zoals een ongeval of brand, dient de interne hulpverlening binnen drie tot vier minuten adequaat in gang te zijn gezet. De werkgever is voorts verantwoordelijk voor het alarmeren van en samenwerken met externe professionals, zoals politie, ambulancepersoneel en brandweer. In elk bedrijf zijn opgeleide bedrijfshulpverleners nodig om genoemde taken uit te voeren. Het aantal BHV'ers en de

organisatie van de interne hulpverlening hangen af van de omvang, aard en locatie van het bedrijf, die samen bepalend zijn voor de risico's. In een klein bedrijf kan de werkgever zelf als BHV'er optreden, maar zal minimaal één werknemer als vervanger moeten kunnen optreden.

[kader 2] Opleidingen

Bedrijfshulpverleners zijn gewone werknemers die bij calamiteiten efficiënt, effectief en veilig kunnen optreden. Bij grotere bedrijven worden meerdere BHV'ers aangestuurd door een ploegleider BHV. Een coördinator of hoofd BHV zorgt voor de beleidsmatige aspecten op het gebied van BHV. Bedrijven met verschillende vestigingen bijvoorbeeld zijn gebaat bij de aanstelling van een coördinator of hoofd BHV. Voor alle BHV-functies zijn specifieke opleidingen ontwikkeld. Een basiscursus BHV duurt in de meeste gevallen twee werkdagen. De kosten variëren van circa € 250 tot € 350 per deelnemer.

Het aantal aanbieders van BHV-opleidingen is groot en de kwaliteit van het aanbod verschilt. Er zijn gemengde deelnemersgroepen en bedrijfsgebonden groepen. Desgewenst worden BHV-opleidingen op locatie verzorgd.

Om de kwaliteit van de opleidingen te bewaken, heeft het Nederlands Instituut Bedrijfshulpverlening (NIBHV) het NIBHV Keurmerk ontwikkeld. Opleidingsinstituten met dit keurmerk leveren gegarandeerd goede, bekwame BHV'ers af. De erkende opleidingsinstituten worden opgenomen in het register van het NIBHV. Het NIBHV blijft ook daarna de kwaliteit van de erkende opleidingen controleren. Examinering en certificering van BHV-cursisten van erkende opleidingen lopen via het NIBHV.